

6.17.10. Kategorizace prací

<http://www.guard7.cz/nabidka/lexikon-bozp/kategorizace-praci>

Každý zaměstnavatel je podle [Zákona č. 258/2000 Sb.](#), povinen provést kategorizaci prací nejdéle do 30 ti dnů od zahájení výkonu činností. Pokuta za nesplnění může být až **2 000 000,- Kč**.

Kategorizace prací podle [Zákona č. 258/2000 Sb.](#), vyjadřuje souhrnné hodnocení zátěže faktorů pracovního prostředí pro konkrétní pracovní pozici v organizaci.

Následky působení faktorů pracovního prostředí na zdraví zaměstnanců monitorujeme:

1. sledováním expozice faktorů pracovního prostředí, kterým jsou zaměstnanci vystaveni tj. především měření (úroveň hluku, expozice chemickými látkami.....)To je cílem kategorizace prací.
2. sledováním následků tj. sledování zdravotního stavu zaměstnanců vystavených expozici faktorů pracovního prostředí (speciální vyšetření jako biologické expoziční testy u práce s chemickými látkami, stavu sluchového orgánu u práce v hluku apod.)

Při zařazování prací do kategorií hodnotíme zátěž v charakteristické směně .

- Kritéria, faktory a limity pro zařazení prací do kategorií stanovuje [Vyhláška MZ č. 432/2003 Sb.](#),
- Podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců, a jejich rizikovosti pro zdraví se práce zařazují do čtyř kategorií . Jednotlivé kategorie odpovídají rizikovosti práce tj. kategorie 4 je nejvíce riziková).
- Do kategorie se **nezařazují** práce prováděné na pracovištích staveb **prozatímně užívaných** ke zkušebnímu provozu, který

nepřekročí jeden rok.

- O zařazení prací do kategorie 2R, třetí nebo čtvrté rozhoduje příslušný orgán ochrany veřejného zdraví.
- Návrh na zařazení do kategorie 2R, 3 a 4 předkládá zaměstnavatel, do 30 kalendářních dnů ode dne zahájení výkonu prací.
- Práce do druhé kategorie zařazuje zaměstnavatel a zasílá o tom oznámení KHS do 30 kalendářních dnů ode dne zahájení jejich výkonu, změny podmínek odůvodňující zařazení práce do druhé kategorie nebo do 10 dnů ode dne vykonatelnosti rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví.
- Ostatní práce na pracovištích zaměstnavatele, které nebyly takto zařazeny, se považují za práce kategorie první.
- Za neprovedení kategorizace prací hrozí vysoká pokuta

Rizikové práce

Rizikovou prací je práce, při které je nebezpečí vzniku nemoci z povolání nebo jiné nemoci související s prací. Jsou to práce zařazené do kategorie třetí a čtvrté a práce zařazené do kategorie druhé, o kterých tak rozhodne krajská hygienická stanice.

[Další informace](#)

Rizikové faktory

Za rozhodující faktory se považují faktory, které při dané práci podle současné úrovně vědeckého poznání mohou významně ovlivňovat nebo ovlivňují zdraví. Při zařazení jednotlivých faktorů do kategorie práce se do návrhu uvede zařazení práce s jednotlivými rozhodujícími faktory.

- [!\[\]\(7e19807c61da14f515588e95cd49886c_img.jpg\) Prach](#)
 - [!\[\]\(8ff9e60a4b0560d7ec99179ef4779d9e_img.jpg\) Chemické látky](#)
 - [!\[\]\(ab9b69bf5753a01c76b30af859454360_img.jpg\) Hluk](#)
 - [!\[\]\(c5af66b13c724ca428497900cdbbc9b3_img.jpg\) Vibrace](#)
 - [!\[\]\(1fde827780c8f912fd3ae9174d52d155_img.jpg\) Neionizující záření](#)
 - [!\[\]\(49ab9fdb6ddb6816bcb8ccc012d5cebd_img.jpg\) Fyzická zátěž](#)
 - [!\[\]\(a10cf212d457430b842f8ac59c63db70_img.jpg\) Pracovní poloha](#)
 - [!\[\]\(e8a826213cf8b53a8c13f5432344afc9_img.jpg\) Zátěž teplem](#)
 - [!\[\]\(7ffe3c6e7552aa3eb962276cd7a9a979_img.jpg\) Zátěž chladem](#)
 - [!\[\]\(28e94a65fe1d8cf887928bbaaa2c7303_img.jpg\) Psychická zátěž](#)
 - [!\[\]\(7db790dc622e1ac5f1c44afb7a5212a6_img.jpg\) Zraková zátěž](#)
 - [!\[\]\(86147531a4f05b1215989ff8ab43fe6d_img.jpg\) Práce s biologickými činiteli](#)
 - [!\[\]\(c3492017d65b370ec6b463430fff1ce7_img.jpg\) Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu](#)
-

Zpracování kategorizace prací

[Konzultovat](#)

Související legislativa

[Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů](#)
[Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci](#)
[Vyhláška MZ č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli](#)

Za charakteristickou směnu se pokládá směna, která probíhá za obvyklých provozních podmínek, při níž doba výkonu práce s jednotlivými rozhodujícími faktory v daném časovém úseku odpovídá celoročně nebo v rozhodujícím období skutečné míře zátěže těmito faktory.

Kategorie 1 – práce, při nichž podle současného poznání není pravděpodobný nepříznivý vliv na zdraví.

Kategorie 2 – práce, při nichž podle současné úrovně poznání lze očekávat jejich nepříznivý vliv na zdraví jen výjimečně, zejména u vnímavých jedinců, tedy práce, při nichž nejsou překračovány hygienické limity faktorů stanovené zvláštními právními předpisy (dále jen “hygienické limity”), a práce naplňující další kritéria pro jejich zařazení do kategorie druhé.

Kategorie 3 – práce, při nichž jsou překračovány hygienické limity, a práce naplňující další kritéria pro zařazení práce do kategorie třetí, přičemž expozice fyzických osob, které práce vykonávají, není spolehlivě snížena technickými opatřeními pod úroveň těchto limitů, a

pro zajištění ochrany zdraví osob je proto nezbytné využívat osobní ochranné pracovní prostředky, organizační a jiná ochranná opatření, a dále práce, při nichž se vyskytují opakovaně nemoci z povolání nebo statisticky významně častěji nemoci, jež lze pokládat podle současné úrovně poznání za nemoci související s prací.

Kategorie 4 – práce, při nichž je vysoké riziko ohrožení zdraví, které nelze zcela vyloučit ani při používání dostupných a použitelných ochranných opatření.

Kategorie, do které má být práce zařazena se v případě, že jde o práci spojenou s expozicí několika faktorům, stanoví podle nejméně příznivě hodnoceného faktoru.“

Zaměstnavatel v návrhu na zařazení práce do kategorie uvede:

- označení práce,
- název a umístění pracoviště, kde je daná práce vykonávána,
- výsledky hodnocení expozice fyzických osob vykonávajících danou práci jednotlivými rozhodujícím faktorům pracovních podmínek v charakteristické směně
- délku směny; u vícesměnného provozu režim střídání směn,
- návrh kategorie, do které má být práce zařazena,
- počet zaměstnanců vykonávajících danou práci, z toho počet žen,
- opatření přijatá k ochraně zdraví zaměstnanců vykonávajících danou práci.

Zaměstnavatel je povinen neprodleně oznámit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví práce, které zařadil do druhé kategorie, a údaje rozhodné pro toto zařazení.

V případě změny podmínek výkonu práce, která má vliv na její zařazení

do kategorie třetí nebo čtvrté, je zaměstnavatel povinen bezodkladně předložit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví návrh, který má náležitosti uvedené výše.

Na návrh zaměstnavatele nebo z vlastního podnětu je příslušný orgán ochrany veřejného zdraví oprávněn rozhodnout o:

- zařazení práce, o níž má zaměstnavatel za to, že je prací první nebo druhé kategorie, do vyšší kategorie,
- tom, že práce druhé kategorie je prací rizikovou,
- tom, že práce dosud zařazené do třetí nebo čtvrté kategorie již nejsou pracemi této kategorie.

Měření a vyšetření pro účely zařazení prací do druhé, třetí nebo čtvrté kategorie nebo změn zařazení prací do těchto kategorií, která jsou potřebná k hodnocení rizik, může zaměstnavatel provést jen prostřednictvím držitele osvědčení o akreditaci nebo držitele autorizace k příslušným měřením nebo vyšetřením, je-li pro obor měření nebo vyšetřování autorizace nebo akreditace právními předpisy upravena, pokud není sám takto kvalifikován.

Ukládání pokut

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

§ 92

(1) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených tímto zákonem,

zvláštními právními předpisy nebo na jejich základě vydanými rozhodnutími či opatřeními orgánu ochrany veřejného zdraví, přímo použitelnými předpisy Evropské unie, právním předpisem podle § 85 a za nesplnění nebo porušení povinností stanovených zvláštními právními předpisy k ochraně zdraví při práci a k zajištění a výkonu pracovnělékařské služby v rozsahu § 82 odst. 2 písm. o) uloží orgán ochrany veřejného zdraví oprávněný vykonávat státní zdravotní dozor fyzické osobě při její podnikatelské činnosti nebo právnické osobě pokutu do výše 2 000 000 Kč.

(2) Došlo-li však nesplněním nebo porušením povinností podle odstavce 1 k poškození zdraví fyzických osob, vzniku nebo hrozbě epidemie, může orgán ochrany veřejného zdraví uvedený v odstavci 1 uložit fyzické osobě při její podnikatelské činnosti nebo právnické osobě pokutu až do výše 3 000 000 Kč.

(3) Pokutu až do výše 100 000 Kč může uložit orgán ochrany veřejného zdraví uvedený v odstavci 1 fyzické osobě při její podnikatelské činnosti a právnické osobě za uvedení nepravdivých údajů a informací a dále za ztěžování nebo maření výkonu státního zdravotního dozoru. Pokutu až do výše 1 000 000 Kč může tento orgán ochrany veřejného zdraví uložit osobě, která neoprávněně vystupovala jako autorizující osoba nebo držitel autorizace.

(4) Uložením pokuty nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů o náhradě škod

© [GUARD7](#)